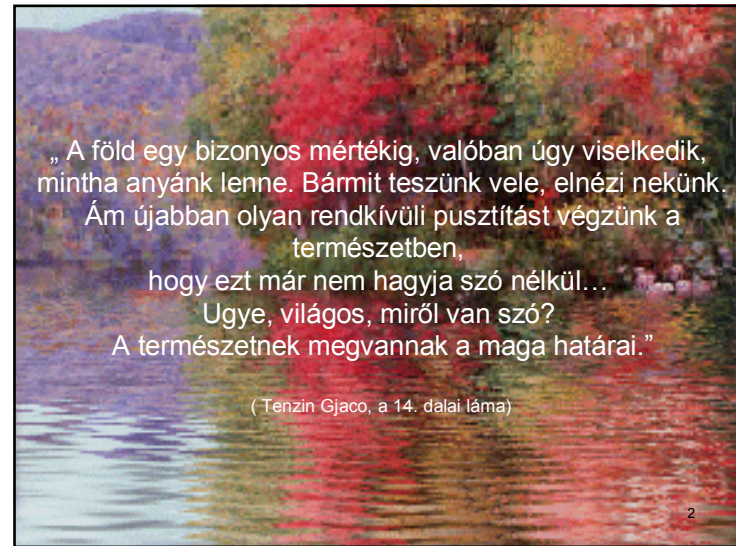

2.

FENNTARTHATÓSÁG, FENNTARTHATÓ TURIZMUS

Tóth Éva
tanársegéd
Pannon Egyetem, Georgikon Kar
Keszthely, 2011.

„A föld egy bizonyos mértékig, valóban úgy viselkedik,
mintha anyánk lenne. Bármit teszünk vele, elnézi nekünk.
Ám újabban olyan rendkívüli pusztítást végzünk a
természetben,
hogy ezt már nem hagyja szó nélkül...
Ugye, világos, miről van szó?
A természetnek megvannak a maga határai.”

(Tenzin Gjaco, a 14. dalai láma)

2

A fenntartható fejlődés fogalma

A fenntartható fejlődés **a társadalmi haladás** - méltányos életkörülmények, szociális jólét - elérése, megtartása érdekében **a gazdasági fejlődés** biztosítását és a **környezeti feltételek** megőrzését jelenti. A méltányos életkörülmények, a megfelelő életminőség, jólét biztosítását kifejező célkitűzés mindenkire - a jövő nemzedékekre is - vonatkozik. A fenntartható fejlődés tehát elismeri és céljának tekinti az egymást követő nemzedékek megfelelő életminőséghez való egyenlő jogának biztosítását, s az ezzel összefüggésben álló köteleességek teljesítését.

-UNESCO-

Tóth Éva Ökoturizmusmenedzsment 2.

3

A fenntartható fejlődés fogalmának története

A fenntartható fejlődés dinamikus fogalom, állandóan változik és szorosan összefügg a helyi környezettel, elvárásokkal és szükségletekkel. A fogalom története:

Tóth Éva Ökoturizmusmenedzsment 2.

4

A környezeti és fejlődési világbizottság

A fenntartható fejlődés fogalmát az **1980-as években** alkalmazták először

1987-ben jelentette meg a Környezeti és Fejlődési Világbizottság "Közös jövőnk" című jelentését, amelyben definiálta a fenntartható fejlődés fogalmát.

"kielégíti a jelenlegi szükségleteket, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációknak azt a képességét, hogy szükségleteikhez hozzáérjenek".

Előzmények

- Római Klub jelentések
- „ENSZ Konferenciája az Emberi Környezetről” Stockholm (1972)
/június ötödike a környezetvédelem világnapja./
- „Környezet és Fejlődés Világbizottság” ENSZ 1983. Brundtland Bizottság
„Közös jövőnk” című jelentését (Our Common Future), 1987-ben

A Föld Csúcs

1992-ben Rio de Janeiróban tartott Környezet és Fejlődés Világkonferencia

(UN Conference on Environment and Development - UNCED).

- A találkozón kormányzatok, nemzetközi és nem kormányzati szervezetek, valamint a civil társadalom tagjai vettek részt, akik megalkották az **Agenda 21 / Feladatok a 21. századra/** cselekvési tervet, amely elveket határozott meg a kormányzatok és egyéb intézmények számára a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos szakpolitikák megteremtésével kapcsolatban.
- A dokumentum azt is javasolta, hogy a gazdasági, társadalmi és környezeti megfontolásokat kezeljék együtt a szegénység, az egyenlőség, az életminőség és a globális környezetvédelem kérdéseivel.
- Több mint 170 ország csatlakozott az Agenda 21 programhoz
- Elővigyázatosság elve
- „ENSZ keretegyezmény az éghajlatváltozásról” /Kioto 1997/

Kiotói értekezlet és Jegyzőkönyv

- A Klímaváltozási Keretegyezmény sok bírálatot kapott.
- Fejlett országok: 5,2 %-al csökkentik az üvegházhatású gázok kibocsátását 2012-ig.
- Fejlődő országok nem vállalták.
- USA nem ratifikálta!
- Kiotói egyezmény hatályba lépése: 2005. február 16.
- EU: 8%, Mo.: 6%

Riótól Johannesburgig

- 1993. Emberi Jogi Világkonferencia
- 1994. Népeségi és Fejlődési Világkonferencia
- 1995. Világcsúcs a Fenntartható Fejlődésről
- 1995. 4. Nőügyi Konferencia
- 1996. Konferencia az Emberi Településekről
- 1996. Élelmezési Világcsúcs
- A fenntarthatóság fontosságára **Kofi Annan**, 2001:
"Az új évszázad legnagyobb kihívása, hogy vegyünk egy ötletet, ami absztraktnak tűnik - ez a fenntartható fejlődés - és változtassuk valósággá a világ népei számára.."
- Bár jelentős előrehaladás történt, a fenntartható fejlődés fogalmának valóságba való átültetése késést szenved: **a világ környezeti egyensúlya törekeny, a szegénység aránya nőtt, a fejlett világban megmaradtak a fenntarthatónak nem mondható termelési és fogyasztási minták és számos országban az olyan betegségek, mint az AIDS.**

Johannesburg

- 10 évvel Rio után újabb találkozó, hogy áttekintsék a Föld Csúcs eredményeit, konkrét intézkedéseket fogantossítsanak és mérhető célokat határozzanak meg az Agenda 21 és a Milleniumi Fejlesztési Célok jobb megvalósítása érdekében.
- A **2002-es Fenntartható Fejlődésről szóló Világcsúcs**on a fenntartható fejlődés fogalmát jobban kidolgozták a legmagasabb politikai szinten:
„A Politikai Nyilatkozat szerint **a fenntartható fejlődés három, egymással összefüggő és egymást kölcsönösen erősítő pillére - a gazdasági fejlődésre, a társadalmi fejlődésre és a környezetvédelemre – épül.**
- A johannesburgi csúcs a megvalósításra koncentrált.

Magyarországi helyzet

- Magyarországon a riói konferencia után, **1993-ban** kormányhatározattal hozták létre a **Fenntartható Fejlődés Bizottság**ot a konferencián elfogadott programokból és egyezményekből adódó hazai feladatok meghatározására és a végrehajtás koordinálására.
- Az elmúlt évtizedben megjelentek a fenntartható fejlődés egyes elvei és eszközei a különböző ágazati tervekben. Az 1995-ös környezetvédelmi törvény vagy az 1997-ben elfogadott és a 2002-ig terjedő időszakra készült **Nemzeti Környezetvédelmi Program** a fenntarthatóság elveire, integrált megközelítésére épült. Ez a szemlélet jellemzi a 2003-2008-as időszakra készülő 2. Nemzeti Környezetvédelmi Programot is illetve a 2009-2014-es időszakra 3. Nemzeti Környezetvédelmi Program.

Fenntartható fejlődés ⇨ fenntartható turizmus ⇨ ökoturizmus

- A **fenntartható fejlődés** lényege, hogy jelen igényeinket a rendelkezésünkre álló erőforrások olyan mértékű és minőségű felhasználásával elégítsük ki, hogy a következő generációk legalább ilyen szintű igényei is kielégíthetők legyenek.
- A **fenntartható turizmus** tehát olyan turizmusformát takar, ahol az attrakciókat, látnivalókat utódaink számára is elérhetővé tesszük.
- Az **ökoturizmus** ehhez nyújthat segítséget, hiszen fő elemei a természeti és a kulturális erőforrások, valamint az attrakciók védelme, megőrzése és bemutatása.

A World Travel and Tourism Council (WTTC) javasolt irányelvei a fenntartható turizmusra

- azonosítani és minimalizálni kell az üzemeltetéssel kapcsolatos környezeti problémákat;
- a környezetvédelmi szempontokat a koncepciótól a kivitelezésen át az üzemeltetésig érvényesíteni kell;
- figyelni kell a környezeti értékek megőrzésére, a tájkép javítására;
- takarékosan kell gazdálkodni az energiával, vízzel, megelőzéssel csökkenteni kell a keletkező szemét és szennyvíz mennyiségét;
- ellenőrizni és csökkenteni kell a zajszintet;
- minimalizálni kell a környezetre káros anyagok használatát;
- tiszteletben kell tartani a történelmi, vallási tárgyakat és helyszíneket;
- tekintettel kell lenni a helyi lakosság érzelmeire, értékeire;
- a környezetvédelmi szempontokat kell döntő tényezőnek tekinteni a turisztikai termékek, célterületek (desztinációk) fejlesztésénél.

Tóth Éva Ökoturizmusmenedzsment 2.

13

A fenntartható turizmus fejlesztésének alapelvei

1. Az erőforrások **fenntartható** használata.
2. A **túlhasználat / túlfogyasztás megakadályozása**, a keletkező hulladékok csökkentése.
3. A természeti és kulturális sokszínűség hosszú távú **megőrzése és védelme**.
4. A turizmus **tervezésének integrálása** a nemzeti és regionális/helyi tervekbe környezeti hatásvizsgálatok elvégzésével.

Beadandó!

Tóth Éva Ökoturizmusmenedzsment 2.

14

5. A **lokális, helyi gazdaság** hosszú távú érdekeinek figyelembevétele, amely tartalmazza a környezeti ráfordítások és eredmények elemzését is.
6. A **helyi közösségek bevonása** a tervezési folyamatba, az indulástól a folyamatos működésig, a döntések meghozatalában, valamint az előnyök/hasznok megosztásában.
7. **Az összes érdekelt bevonásával** együttműködve lehet csak ésszerű kompromisszumok mentén sikeres a természeti és kulturális örökség védelme.
8. A **folyamatos oktatás, nevelés, tréning** jelentősége minden szinten (helyi közösség, köz- és magánszféra szereplői, szaktükrációk, politikai döntéshozói szintek, turisták).
9. **Felelős**, a természeti – kulturális - történelmi örökség sajátosságait figyelembe vevő **marketing**.
10. **Folyamatos kutatás, monitoring, adatgyűjtés és elemzés** a negatív hatások kiküszöbölése, valamint a látogatók igényeinek hatékony kielégítése céljából.

Tóth Éva Ökoturizmusmenedzsment 2.

15

Összegzés

Magyarországon a turizmus a gazdaság egyik legfontosabb területe lehet, hiszen eleget tesz egy sikeres ágazattal szemben támasztható legfontosabb két követelménynek: **az ország adottságai megfelelőek a turizmus fejlesztésére, a világpiacon pedig van iránta kereslet.** Mind a jelenlegi, a turizmusra építő közösségek, mind pedig a jövő generációi szempontjából elengedhetetlenül fontos, hogy a már létező és a kialakítani kívánt turisztikai termékek ne okozzanak visszafordíthatatlan károkat sem a természeti, sem a társadalmi környezetben, viszont képesek legyenek hozzájárulni a közösségek életminőségének, életszínvonalának javításához.

Tóth Éva Ökoturizmusmenedzsment 2.

16

A fenntartható turizmus a környezetre feltételezeten szinte kizárólag negatív hatást gyakoroló **tömegturizmus ellentétéként** és a vele szembeni **optimális alternatívaként** jelenik meg általában. Nem egységes azonban a szakirodalom sem az új irányzat elnevezésében (a "fenntartható turizmus", "zöld turizmus", "alternatív turizmus", "ökoturizmus", stb. kifejezéseket hol felcserélhetően, hol pedig különböző turizmus-fajták megnevezésére használják), és nincsen konszenzus a definíciók mögötti tartalomban sem.

„ A tervezés a jövő tudatos alakításának az eszköze: az elméleti előrelátás és a gyakorlati megvalósítás szintézisét megalapozó tevékenység. ”

(Lengyel, 1993)

Köszönöm a figyelmet!

